

LAURA LAURUŠAITĖ

Literatūrinės baltistikos kompendiumas

Vigmantas Butkus, *Literatūrinė baltistika: Samprata, raida, perspektyvos*: monografija, Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2018, 224 p., ISBN 978-609-425-233-4

Vigmantas Butkus jau kurį laiką kryptingai gilinosi į literatūrinės baltistikos reiškinių, konferencijų pranešimais, recenzijomis ir mokslo straipsniais gravituodamas link apibendrinančio akademinio tyrimo. Šias svarias, bet epizodines paraiškas 2018 m. reziūmavo daugiabriaunė mokslo monografija, dedikuota Baltijos valstybių šimtmečiams. Kaip matyti iš pavadinimo *Literatūrinė baltistika: Samprata, raida, perspektyvos*, keliamas ambicingas tripakopis tikslas: nužymėti literatūrinės baltistikos istorinę dinamiką nuo XX a. pradžios iki šių dienų; koreguoti jos apibrėžtis, susiformavusias ne tik etninėse Lietuvoje ir Latvijoje, bet ir už jų ribų; numatyti galimas ateities tyrimų gaires. Tai pirmas tokio plataus profilio darbas, užpildantis kone visas literatūrinės baltistikos „baltąsias dėmes“ ir savo užmoju pranokstantis net fundamentinę Kęstučio Nastopkos monografiją *Lietuvių ir latvių literatūrų ryšiai* (1971), kuri iki šiol buvo reikšmingiausias šios srities veikalas. Butkus maksimaliai ir įvairiais rakursais žvalgo prieinamą šaltinių korpusą (akademinio pobūdžio mokslinius tyrimus: kalbininkų baltistų darbus, baltistikos žurnalus, literatūrologinius šaltinius; kultūrinės krypties darbus: informacinius, apžvalginius straipsnius, interviu, recenzijas; meninius tekstus: poeziją, prozą ir pan.). Jis mato literatūrinės baltistikos problematiką kaip visumą ir analizuoja jos komplikuotą dislokaciją, autonomiją bei polemiką su kitomis genetiškai artimomis sritimis – bendrąja baltistika, baltų filologija, regioninėmis Baltijos studijomis. Autoriaus asmenyje dera ir empiriko bei literatūros istoriko (istoriografo) talentai, ir puikus gebėjimas probleminti, konceptualiai apibendrinti. Mokslinė argumentuotė labai aiškiai artikuliuota, dažnai mintį struktūruojant punktais, rodančiais įsigilinimo mastą. Žinodama knygos rašymo užkulsius, negaliu nepaminėti, kad dėl medžiagos gausos knygos apimtis išaugo nuo planuoto studijos formato iki solidžios mokslo monografijos.

Knygą nelengva skaityti dėl teksto konspektyvumo, faktologinės informacijos perkrovos, „sausos“ perpasakojimo, tarpais primenančio daktaro disertacijų mokslinės literatūros aptarimo skyriaus stilistiką, bet Butkus nokautuoja skaitytoją argumentu, kad „[...] bibliografinė empirika (autorių pavardės, jų darbai, tikslios nuorodos į šiuos darbus ir pan. pasitelkiama sąmoningai, turint tikslą pirmą kartą vienoje vietoje pateikti kuo smulkesnį bei tikslesnį literatūrinės baltistikos, visų jos variantų diachroninį „žemėlapi““ (p. 87). Kritinis recenziavimas būtų galimas, jeigu baltistikos istorijai skirtų darbų būtų daug, bet dabar belieka apsiriboti objektyviu konstatavimu, kad tai išties visapusiškai „žemėlapi“ literatūrinės baltistikos reprezentacija.

Butkus pradeda savo tyrimą autokomentaru, kuriame pabrėžia saviidentifikaciją su objektu, vidinį tiriamojo žvilgsnio pobūdį, kadangi pats savo darbais (pradedant 1997 m. apginta daktaro disertacija „Neoromantinė baltų dramaturgija: individas ir tauta“) yra esmingai prisidėjęs prie literatūrologinės baltistikos arealo plėtotės, pratęsdamas ir papildydamas Kęstučio Nastopkos, Silvestro Gaižiūno, Audronės Žentelytės ir kt. nuveiktus tipologinius lyginamuosius darbus. Laikytume šį netarpišką santykį didele teigiamybe, nes jis suteikia žvalgai niuansuotumo ir kone tekstologiškos precizijos, kylančios iš imanentinio ryšio su tiriamąja tema. Tik tokio įdirbio, kompetencijos ir statuso mokslininkas kaip Butkus yra pajėgus pateikti sistemines baltistikos reiškinių panoramą ir savo tyrimu ją pakoreguoti, suteikti jai naujų bruožų. Mokslininko išvalgos paremtos ne retorinėmis spekuliacijomis ar hipotetiniais gražbyliavimais, o atidžia medžiagos analize, todėl aptariamoji monografija išsyk sudaro patikimo mokslinio veikalo įspūdį.

Prieš pradėdamas nuodugniau gilintis į monografijos turinį, derėtų bendrais bruožais pristatyti šiuolaikinės literatūrinės baltistikos situaciją, kuri baltistikos srityje nedirbančiam žmogui galbūt nėra akivaizdi. Literatūrinės baltistikos istorija (skirtingai nei lingvistinės) iki šiol buvo likusi už vieningos, nuoseklios mokslinės apžvalgos ribų, nors būta rimtų studijinių straipsnių (pvz., Kosto Korsako, Gaižiūno), minėtina ir 1967 m. išleista Alfonso Vilsono, Nastopkos bei Mildos Kalvės studija *Latvių ir lietuvių tarpusavio literatūriniai ryšiai (Latviešu un lietuviešu savstarpējie literārie sakari)*. Bendroje baltistikos panoramoje ryškėja trys svarbios literatūrinės baltistikos vystymosi linkmės – 1) lietuvių humanitarikoje atliekami lyginamieji baltistiniai tyrimai; 2) latvių humanitarikoje atliekami analogiški tyrimai ir 3) užsienio baltistų darbai (Umberto Dinio Italijoje,

Endre Bojtáro Vengrijoje, Radegasto Paroleko Čekijoje, Stephano Kesslerio Vokietijoje, Ewos Stryczyńskos-Hodyl Lenkijoje ir kt.). Lietuvos ir Latvijos filologijoje baltistika yra įsitvirtinusi kaip fundamentaliosios lituanistikos (latvistikos) dalis, o užsienio baltistikos centruose, Poznanės universiteto lektorės Justynos Prusinowskos liudijimu, ateinantys studijuoti baltistikos, ją dar supainioja su balistikos (mechaninio sviedinių judėjimo) ar Baltijos jūros studijomis.

Atskiras opus klausimas – literatūrologinė (literatūrinė) baltistikos vieta baltistikos mokslo visumoje. Literatūrinė pakraipa vis dar sunkiai vaduojasi iš našlaitės ar podukros statuso, patiria konfrontacijų su kalbininkų bendruomene dėl to, kad baltistika tradiciškai laikoma lingvistine tyrimų šaka. Kas lemia tokį marginalizavimą? Visų pirma, nusistovėjusi kalbinės apibrėžties tradicija, antra, istoriškai menčiau reprezentuoti baltistiniai *literatūros* tyrimai ir, trečia, menkos tyrėjų, išmanančių abi – latvių ir lietuvių literatūras – pajėgos. Tokių tyrėjų literatūrologų trūkumą sąlygoja ir nepalankios starto pozicijos, nes baltistų literatū jokia Lietuvos ar Latvijos aukštojoji mokykla neruošia. 1999 m. Vilniaus universitete inicijuotos Lituanistikos studijos su latvistikos profiliu, kurias pabaigė ir šios recenzijos autorė, buvo išskirtinai orientuotos kalbininkų baltistų pamainai parengti. 2018 m. buvo skelbtas priėmimas į analogiškas studijas, tačiau reikiamas skaičius studentų nesusirinko ir grupė nebuvo suformuota. Galima spėti, kad stojantiesiems būtų patrauklesnis ne specializuotas kalbinis modelis, o platesnis kultūrologinis baltistinių studijų profilis, apimantis baltų istorijos, etnologijos, mitologijos, folkloro, religijos ir literatūros komponentus. Kaip projekto „Užsienio baltistikos centrų ir Lietuvos mokslo ir studijų institucijų bendradarbiavimo skatinimas“ koordinatorė Lietuvos literatūros ir tautosakos institute, žinau, kad ir užsienio baltistikos centruose yra dėstoma ženkliai mažiau literatūros kursų (išskyrus galbūt Helsinkio universitetą), o sykiu ir mažiau studentų, rengiančių baigiamuosius darbus literatūrinėmis temomis.

Dar viena literatūrinės baltistikos dilema – tiriamojo arealo apibrėžties klausimas. Baltų literatūrų tyrimai dažnai interpretuojami ne tik kaip etniškai bendrašaknių Lietuvos ir Latvijos literatūrų tyrimai, bet išeities pozicija imant geopolitinį trijų Baltijos šalių kompleksą arba Baltijos jūros regioną kaip visetą, kurio samprata praplečiama ne tik į Lenkiją, Vokietiją, bet ir į Skandinaviją – prisiminkime Kazio Pakšto Baltoskandijos idėją ir jos šiuolaikišką įgyvendinimą 1991 m. Gaižiūno Panevėžyje įsteigtos Baltoskandijos akademijos pavidalu. Tai buvo atviras mokslo, švietimo ir kultūros ryšių bei tyrimų centras, organizavęs

renginius, susijusius su Baltijos ir Skandinavijos kraštų kultūra, istorija, politika. Baltoskandijos vizija rėmėsi 8 valstybių (Islandijos, Norvegijos, Danijos, Švedijos, Suomijos, Estijos, Latvijos ir Lietuvos) geopolitine konstrukcija. Jos „misija buvo kurti šiaurietiško identiteto sampratą Lietuvoje“, „integruoti Lietuvos kultūrą į Baltoskandijos kultūros erdvę“, taigi tiesioginiai baltistiniai tikslai ir geografiškai, ir idėjiškai išsprūdo iš akademijos akiračio. Tačiau Gaižiūnas yra kol kas sistemingiausiai ir daugiausiai literatūrinės baltistikos srityje nuveikęs mokslininkas.

Siekiant legitimuoti literatūros baltistikos statusą greta lingvistikos, apginti baltistinių literatūros tyrimų pozicijas, konstruktyviai formuoti literatūrinės baltistikos tyrimų tradiciją Lietuvių literatūros ir tautosakos institute 2012 m. buvo įsteigta literatūrologų baltistų grupė (Gaižiūnas, Laura Laurušaitė, dokt. Viktorija Jonkutė, vadovas – Vigmantas Butkus), kurios mokslinė baltistinė veikla ir produkcija pristatoma specialiai sukurtame tinklalapyje <http://litbalt.weebly.com/>. Savo tyrimais bandomė apibrėžti literatūroje ryškėjančią bendrą lietuvių ir latvių kultūrinę tapatybę, apčiuopti baltų tipinę savastį, jų nacionalinio charakterio bruožus, išgryninti tautinės savimonės tipą, kuri būtų galima pavadinti baltiškumu. Šias pastangas 2015 m. vainikavo knyga *Baltiška, tautinė, regioninė savimonė baltų literatūrose ir kultūrose* (sudarė Butkus ir Jonkutė). Literatūra kaip tautinės tapatybės manifestacija leidžia identifikuoti ne tik etninį, bet ir kultūrinį, politinį šalių bendrumą, tyrinėti plačius sociokultūrinius procesus ir reiškinius. Butkus pastebi, kad nauji veiksmingi metodologiniai sprendimai (postkolonializmas, imagologija) gali padėti įtvirtinti literatūrinės baltistikos pozicijas ir pagrįsti jos funkcionalumą.

Kitas klausimas – ar baltistika kaip komparatvistikos sritis šiandien tebėra aktuali? 2002 m. Gintaras Beresnevičius pranašiška kalbėjo: „Mus jau įtraukia pasauliniai procesai, kurie verčia mąstyti save jau nebe ‚lopinėlio prie Baltijos‘, Europą apžavėsiančio ‚gintaro lašelio‘ kategorijomis.“¹ Nuo to laiko lietuviai ir latviai save identifikuoja vis globaliau, konstruoja tapatumą iš laisvai pasirenkamų kintamųjų, akademiniuose kontekstuose taip pat skelbiamas posūkis nuo etnocentrizmo. Tokiomis aplinkybėmis darosi tarsi nebemadinga ir provincialu literatūroje ieškoti bendraetniškumo ženklų, tirti prigimtinį priklausymą, susijusį su vieta, kalba ir regioniniu kultūros paveldu. Vis dėlto pasaulyje atsigaunančios

1 Gintaras Beresnevičius, *Ant laiko ašmenų*, Vilnius: Aidai, 2002, p. 146.

tautiškumo ir regioniško tendencijos, kurios yra reakcija į nacionalumo nuvertinimą, yra parankios ir palankios baltistikai. Literatūros analizė, atlikta baltistiniu aspektu, padeda ryškinti Lietuvos ir Latvijos išskirtinumo, savitumo ir tarpusavio bendrumo tendencijas kitų Europos valstybių kontekste, o sykiu nužymi abiejų Baltijos šalių literatūrų skirties trajektoriją. Literatūrinė baltistika kryptingai plečia lituanistikos ir latvistikos lauką, o bendrabaltiškame kontekste lietuviškumo ir latviškumo specifika turi potencialo išryškėti visapusiškiau. Baltistikos tyrimų rezultatai reikšmingi tuo, kad jie vienodai aktualūs ir Lietuvos, ir Latvijos visuomenėms, skatina dvišalį literatūrologinės veiklos intensyvėjimą.

Bet nuo kontekstų grįžkime prie aptariamosios monografijos. Ji aprėpia daugybę analitinių skerspjuvių, imponuoja gebėjimu suvaldyti ir sumodeliuoti itin daugiabalsę medžiagą – skyriai dalijami į poskyrius, poskyriai į skirsnelius. Vien užmetus akį į turinį matosi autoriaus kaip akumuliuotojo ir grupuotojo talentas. Trys didžiuliai skyriai, atitinkantys paantraštės struktūrą, aprėpia kone viską, kas susiję su baltistika – kalbininkų pasisakymus apie baltų literatūras, lyginamuosius darbus, vertimus, tiesioginius abipusius kontaktus, įtakas ir recepciją, bendrabaltišką savimonę literatūroje, baltų literatūras lyginamųjų studijų lauke, geokultūrinę ir filologinę paradigmas ir pan. Recenzijos formatas bejėgis aptarti visus tiriamuosius lygmenis, todėl apžvelgsime, mūsų manymu, svarbiausius akcentus.

Knyga pradeda nuo ribos aptarimo, svarbaus kiekvienam komparatyviniam darbui, ir baigiama konstatavimu, kad, kalbant apie baltistinius tyrimus, bendrystės ir sutapčių principas vis dėlto yra dominuojantis: „[...]svarbiausias – ne į skirtumus, o į panašumus koncentruotas, tačiau skirtumų iš akiračio neišleidžiantis žvilgsnis, iš kurio perspektyvos ir parašytas visas pagrindinis literatūrinės baltistikos darbų korpusas“ (p. 201). Literatūrinės baltistikos tyrimai yra dviskilčiai, eliminuojantys trečiuosius dėmenis: natūraliai atkrenta prūsistikos sandas, aktualus lingvistinei baltistikai (išskyrus poetinės baltistikos tyrimus, kur gali būti aktualizuojamas net jotvingio etnonimas, p. 161), taip pat genetiniam literatūrinės baltistikos supratimui nepriklauso estų literatūra, nors „latviškoji literatūrinė baltistika ir net lituanistika – akademinė, kultūrinė ir kitokia – yra natūraliai linkusi kokia nors forma kaip kontekstinį pritraukti estiškąjį dėmenį“ (p. 129).

Viena didžiausių monografijos stiprybių – kad Butkus eksponuoja polemiką su lingvistais, kuri yra vienas iš problemiškesnių literatūrinės (ir bendresne prasme – kultūrinės) baltistikos integracijos į baltistikos visumą ir savarankišku-

mo baltistikos moksle klausimų. Monografijoje aptariami šaltiniai, atskleidžiantys istorinę literatūrą ir kalbininkų kontroversiją dėl statuso baltistikoje. Butkaus minimuose chrestomatiniuose kalbininkų pasisakymuose (pvz., Algirdo Sabaliausko) baltistikos samprata dažniausiai redukuojama iki „absoliučiai lingvo-centriškos“ (p. 40), baltistika suprantama kaip „baltų kalbotyros“ sinonimas. Vėliau, pasirodžius Norberto Vėliaus, Gaižiūno, Žentelytės darbams, šis apibūdinimas praplečiamas, per kablelį paminint ir literatūrą bei folklorą.

Monografijos autorius atkreipia dėmesį į įvairių baltistikos apibrėžčių variantiškumą priklausomai nuo mokslininko lokacijos; ši skirtis nužymima išskiriant dvi baltistikos definicijas – tradicinę ir funkcinę. *Tradicinė* samprata, paremta etnolingvistinio panašumo principu, apima 1) lyginamuosius dviejų baltų tautų tyrimus, kurie įvardijami baltistika „tiesiogine, arba substantialia prasme“ (p. 193); 2) vadinamąją poetinę baltistiką, kuriai lietuvių literatūrologijoje atstovauja bene vienintelis Skirmantas Valentas, taikantis poezijai lingvistinio pasaulio dėsnius ir brėžiantis lingvopoetinius baltiškojo pasaulio kontūrus. Savo tyrimus jis pats vadina poetine lingvistika, filosofine lingvistika ar poetine baltistika. *Funkcinė* samprata siūlo baltistikos kaip platesnės kultūrologinės srities apibrėžtis, įtraukiant geografines ir politines-istorines prielaidas ir priartinant baltistiką prie Baltijos šalių literatūrų studijų. Ji daugiausia (nors neišimtinai) plėtojama užsienio baltistų, taip pat vystoma Latvijoje.

Polemizuodamas su (etno)lingvistinio bendrumo sampratos kritikais (ypač vengrų literatūros istoriku ir baltistu Bojtáru), Butkus aiškiai formuluoja savo poziciją: kad kalba yra „apčiuopiamiausi[a] esmingiausi[a] bendrabaltiškumo išraišk[a]“, kurią jis laiko „vienu svarbiausių ar net pačiu svarbiausiu literatūrinės baltistikos dėmeniu“ (p. 73).

Dar viena baltistikos kontroversija – jos ribotas traktavimas kaip bet kokio atskiro lietuvių *arba* latvių literatūros tyrimo – irgi neprasprūsta pro vivisekcinį Butkaus skalpelį. Genetinė baltistika implikuoja lyginamąją žvalgą – literatūrinių ryšių, literatūrinės vaizduotės, baltiškosios giminystės, autorių biografijos faktų ir pan. Todėl tikroji baltistika, jo požiūriu, yra integruoti lituanistikos ir latvistikos tyrimai, patenkantys į *lyginamosios* literatūros sritį. Baltistiką jis siūlo suvokti „vien tiktai kaip lyginamąjį baltų tautų raidos, religijos, kalbų, papročių, kultūrų, literatūrų etc. mokslą“ (p. 88).

Autorius plačiai aptaria lietuvių ir latvių literatūrų sinergijos istorinius variantus, bendrabaltiškos etninės giminystės ir prieraišumo idėjas kaip baltiškos

savimonės apraiškas literatūroje. Jos dažniausiai reiškiamos brolystės, seserystės ir kraujo metaforomis – pradedant Jānio Rainio, baigiant šiuolaikiniais Pėterio Brūverio, vadinusio save panbaltistu, tekstais.

Butkaus monografija svarbi baltų literatūrologijai dėl medžiagos aprėpties, informacijos apie literatūrinę baltistiką telkties vienoje vietoje, bandymo struktūruoti skirtingas jos atšakas ir mokslinės argumentacijos kokybės. Tai kruopštus empirinis darbas, pareikalavęs didžiulio parengiamojo triūso Lietuvos ir Latvijos bibliotekose ir atsakingo literatūros istoriko žvilgsnio. Butkaus veikalas ypač reikšmingas šiais aspektais:

1) apibendrina Lietuvoje ir Latvijoje išsisklaidžiusius ligšiolinius tyrimus, bendrabaltišką savimonę koduojančius literatūros kūrinius ir iki šiol egzistavusias literatūrinės baltistikos sampratų versijas;

2) išgrynina terminologinius niuansus: literatūrinės baltistikos sampratą filologijos lauke ir baltistikos mokslo visumoje (pvz., baltų filologija yra siauresnė sritis nei baltistika);

3) įtvirtina literatūrinės baltistikos kaip atskiros lyginamosios literatūros srities reikšmę;

4) identifikuoja pasitaikančias mokslininkų klaidas apibrėžiant baltistikos studijų lauką (Baltijos studijų ir Baltijos regiono studijų tapatinimas);

5) pateikia autorinį vertinimą, kritinį požiūrį (literatūrinės baltistikos bendrajai raidai yra progresyviau sieti baltistiką su Baltijos studijų kryptimi negu lituanistiką / latvistiką tapatinti su baltistika);

6) pristato lietuvių ir latvių šaltinių lyginamąją analizę (pvz., daroma išvada, kad „Latvijos ir latvių vaizdinys lietuvių literatūros istorijoje [...] yra ir žymiai retesnis, ir nepalyginamai mažiau istoriškai bei konceptualiai svarbus nei Lietuvos vaizdinys latvių literatūros raidai“ (p. 125) arba kad „tipologinės baltų literatūrų studijos labiausiai išplėtos Lietuvoje“ (p. 152), o „funkcinė literatūrinė baltistika [...] buvo ir yra gerokai kryptingiau, konceptualiau vystoma Latvijoje“ (p. 193)).

Monografija *Literatūrinė baltistika: Samprata, raida, perspektyvos* – parankinė praktinė knyga kiekvienam baltistui literatūrologui – ir kaip privalomasis gidas po baltistikos teritorijas, ir kaip platforma tolimesnėms studijoms, nes joje veriasi platūs baltistinių implikacijų kontekstai, išnašose pateikiama gausybė nuorodų į vienaip ar kitaip susijusius šaltinius, bibliografinė rodyklė leidžia lengvai susirasti bet kurią knygoje aktualizuotą autorių. Keliami teoriniai ir prakti-

niai klausimai, numatantys galimus štrichus tolimesniems baltistiniams tyrimams: „[K]okie yra esminiai panašumai ir skirtumai tarp (*bendra*)*baltišk*os ir (*pa*)*baltijetišk*os (latv. *baltiešu*) savimoneš literatūroje? Kaip jie – panašumai ir skirtumai koreliuoja su etniškumu, su etnolingvistiniu literatūros dėmeniu?“ (p. 86) arba konstatuojama, kad Rygos vaizdinys „[p]rašytusi atskiro, sutelkto ir chronologiškai plačiai – nuo tautosakinių tekstų, Antano Strazdo kūrybos iki šiuolaikinės literatūros – aprėpiančio žvilgsnio [...]“ (p. 126). Paskutiniame skyriuje numatomos geokultūrinės ir filologinės baltistikos plėtotės perspektyvos, liūdnai konstatuojant, kad filologiškai orientuoti etnolingvistiniu bendrumu grįsti literatūrinės baltistikos tyrimai yra išstumiami iš Lietuvos humanitarikos dėl mokslo politikos reikalavimų bendravardiklinti visą regioną, populiarėjančių kultūros studijų ir kontekstinių tyrimų, kurie vis labiau tolsta nuo vidinės teksto analizės. Užsienio baltistikos centruose įsigali taikomasis studijų pobūdis, vis labiau tolstant nuo klasikinių filologinių studijų šerdies. Butkus siūlo alternatyvą tyrinėti mažalietuviškąjį (įskaitant kuršininkiškąjį) kultūrinį substratą Lietuvoje ir latgališkąjį substratą Latvijoje, kurių analizė integruotų imanentinį baltistikai etnolingvistinį ir šiuolaikinei konjunktūrai pavaldų geokultūrinį, sociokultūrinį dėmenis.

Butkaus monografijos stiprybė yra dėstymo objektyvumas; jis rašo mokslininko profesionalo, t. y. faktų kalba, sugeba išvengti bet kokių aštresnių intonacijų revizuodamas nusistovėjusią baltistikos sampratą ir pateikia kontrargumentų, kodėl ją būtina išplėsti į literatūrologiją. Akivaizdžiai parodoma, kad (ir kuo) baltistika nuo tokio plėtinio praturtėja. Autoriui suregistravus visas aptiktas literatūrinės baltistikos istorines apibrėžties versijas, bendrabaltiškais dėmenimis susijusius kūrinius, susidaro išpūdingas duomenų bankas, neabejotinai pagrindžiantis literatūrinės baltistikos autonomiškumą.

Šią knygą būtina išversti ir į latvių kalbą, nes toks apibendrinantis kompendiumas su tiršta faktografija yra programinis ir turi nevienadienę empirinę bei teorinę-metodologinę vertę. Lietuvos mokslo vertintojai nuolat pabrėžia, kad Lietuvos mokslininkai yra tik užsienio teorijų reproduktoriai, neatnaujinantys ir neplėtojantys metodologinio aparato. Ši monografija yra absoliučiai savarankiškų aspiracijų tyrimas, kurį galima laikyti svarbia paraiška ir literatūrologijos, ir baltistikos plėtros požiūriu. Bbelieka tikėtis, kad ji pasitarnaus kaip patikimas mokslinis tramplinas įteisinant literatūrinės baltistikos kaip svarbios literatūros komparatyvistikos ir regioninių studijų paradigmos statusą greta slavistikos, skandinavistikos, balkanistikos, germanistikos ir pan.